

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Juppi, P. & Tanskanen, I. 2019. Ammatillinen elämäkerta ja digitaalinen tarinankerronta pedagogisina välineinä. Talk-verkkolehti, Taide 29.4.2019.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/ammattillinen-elamakerta-ja-digitaalinen-tarinankerronta-pedagogisina-valineina/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Juppi, P. & Tanskanen, I. 2019. Ammatillinen elämäkerta ja digitaalinen tarinankerronta pedagogisina välineinä. Online Magazine Talk, Art 29.4.2019.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/ammattillinen-elamakerta-ja-digitaalinen-tarinankerronta-pedagogisina-valineina/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Pirita Juppi

FT, yliopettaja, Turun ammattikorkeakoulu / Taideakatemia

Ilona Tanskanen

Lehtori, suomen kieli ja viestintä, Taide-Talk-verkkolehden päätoimittaja, Turun AMK / Taideakatemia

Ammatillinen elämäkerta ja digitaalinen tarinankerronta pedagogisina välineinä

Avainsanat: **ammattillinen elämäkertaprosessi, digitarina, Master School, reflektio, taideakatemia, YAMK**

Kulttuurialan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa koulutuksissa Turun ammattikorkeakoulussa on hyödynnetty omaelämäkerrallista työskentelyä ja digitaalista tarinankerrontaa usean vuoden ajan. Tämä ammatillinen elämäkertaprosessi on ollut opiskelijan kehittymistä ja ammatti-identiteetin rakentumista tukeva punainen lanka. Itsereflektiivisessä prosessissa opiskelija tutkiskelee ja tekee näkyväksi omaa osaamistaan, ajatteluaan ja niiden kehittymistä sekä arvojaan, valintojaan, toiveitaan ja tavoitteitaan.

Opiskelun aloitus – oli pa kyse perustutkinnosta tai useamman työelämävuoden jälkeen aloitetusta yleemmästä ammattikorkeakoulututkinnosta – merkitsee siirtymävaihetta ihmisen elämässä. Valintakoehaastattelussa monet kulttuurialan YAMK-koulutuksiin hakijoista ovat kertoneet elävänsä nimenomaan muutoksen aikaa, ja hakeutuminen uuteen koulutukseen on kytkeytynyt tähän kokemukseen.

"Koulutuksessa onkin tarpeellista tarjota opiskelijoille tukea ja välineitä omissa ammatti-identiteetissä, työssä sekä laajemmin omissa elämässä tapahtuvien muutosten reflektioon."

Turun ammattikorkeakoulun kulttuurialan YAMK-koulutuksissa tämä on tehty koko opinnot läpäisevässä suunnitelmallisessa ja systemaattisessa työskentelyssä, joka on kirjoitettu näkyviin ammatillisen elämäkertaprosessin sisältävän opintojakson tavoitteisiin ja sisältöihin. Koulutukset ovat käynnistyneet digitarinan laatimisella omasta ammatillisesta polusta siihen tilanteeseen saakka, jossa uudet opinnot ovat käynnistymässä. Ammatillinen elämäkertaprosessi on jatkunut lähiopetusjaksojen välillä fokuoituna päiväkirjatyöskentelyyn kullekin opiskelijalle luontevalla tavalla. Lähiopetuspäivinä elämäkertaprosessin "pysäytyspisteissä" on keskusteltu päiväkirjaamisen teemoihin liittyvistä kokemuksista ja niiden herättämistä ajatuksista.

Digitaalista tarinankerrontaa ja muita omaelämäkerrallisia työskentelytapoja on mahdollista hyödyntää korkeakouluympäristössä myös satunnaisemmin reflektiivisen prosessoinnin ja siten syvällisen oppimisen mahdollistavina pedagogisina menetelminä. Reflektiota on tilanteesta ja tavoitteista riippuen mahdollista painottaa joko oppimiseen (esimerkiksi oppimispäiväkirjassa) tai opiskelijaan itseensä kehittyvänä osajana, ammatillisena ja asiantuntijana. Näistä itseen kohdistuvan reflektion (itsereflektion) ulottuvuutta kuvataan usein myös käsitteellä *refleksiivisyys* (ks. esim. Tiuraniemi 2002; Bolton 2009, 13–15; Linnainmaa 2009, 49, 61).

Digitaalista tarinankerrontaa on sovellettu myös monissa muissa yhteyksissä itseen ja oman elämän merkityksellisiin asioihin kohdistuvan reflektion välineenä. Turun ammattikorkeakoulussa menetelmä on palvellut paitsi koulutuksissa, myös tutkimus- ja kehittämishankkeissa monenlaisten kohderyhmien kanssa toimittaessa (ks. esim. Hemgård 2016; Juppi 2018, 2015a, 2012a, 2012b; Kallio-Kökkö, Kolehmainen & Sopanen 2013; Tanskanen & Hidalgo-Bastida 2018). Esittelemme tässä artikkelissa joitakin esimerkkejä kokemuksistamme digitaalisen tarinankerronnan käytöstä.

Muuttuva työelämä edellyttää identiteettityötä ja kykyä reflektioon

Nykyisen työelämän epäjatkuvuus edellyttää joustavuutta, muutosvalmiutta ja itsereflektio-osaamista. Työelämässä tarvitaan kykyä tunnistaa omia osaamisiansa, vahvuuksiansa, ominaisuuksiansa ja kehittymisen tarpeita. Tarvitaan kykyä oivaltaa, missä omalle osaamiselle ja ominaisuuksille olisi käyttöä – perinteisten ammattikuvien ulkopuoleltakin. Monialaisen yhteistyön merkityksen kasvaessa tarvitaan kykyä ilmaista eri alan toimijoille ymmärrettävällä tavalla se, mitä itsellä on annettavana yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi etenkin asiantuntijatyössä – jota yhä useampi työtehtävä sisältää – tarvitaan oman työn johtamisen osaamista, eli kykyä organisoida ja priorisoida mutta myös ottaa etäisyyttä työhön siten, että palautuminen ja ammatillinen kehittyminen on mahdollista.

Työelämän muutoksiin liittyy ammatti-identiteettien muuttuminen tavalla, joka synnyttää tarvetta aktiiviselle itsereflektiolle. Aikaisempien varsin pysyvien ammattikuvien sijaan nykyiset ja luultavasti myös tulevaisuuden ammatti-identiteetit ovat yksilöllisesti rakentuvia, joustavia ja uusiin tilanteisiin ja tarpeisiin muokkautuvia (ks. esim. Etäpelto & Vähäsantanen 2006; Etäpelto, Collin & Saarinen 2007; Collin 2009; Hägg 2015). Taide-, media- ja kulttuurialan työlle tämä on ollut ominaista jo aiemminkin: henkilökohtainen ja ammatti-identiteetti ovat kietoutuneet toisiinsa, sillä usein jo varhain aloitetusta harrastuksesta on muotoutunut työ tai ainakin merkittävä osa ammatillisen toiminnan kokonaisuutta (Hägg 2015, 81–82).

"Reflektiivinen työskentely esimerkiksi urakertomusten tai muiden omaelämäkerrallisten narratiivien parissa luo merkityksiä ja merkityksellisyyden kokemuksia."

Omat kokemukset asetetaan paikalleen osaksi omaa elämäntarinaa, ja näin niille muodostetaan merkityksiä. Kysymys on identiteettityöstä. Oman tarinan rakentaminen on omiaan muodostamaan koherenssin tunnetta. (Ks. Karjalainen 2012, 16–17, 23–24, 243.)

Omaelämäkerrallinen työskentely

Omaelämäkerrallinen työskentely on ollut osa opintoja entuudestaan esimerkiksi sosiaalialalla ja terapiakoulutuksissa. Ihmissuhdetyössä tarvitaan oman reflektio-osaamisen lisäksi valmiuksia tukea toisen identiteettityötä, ja kokemus reflektiota sisältävästä prosessista ja omaelämäkerrallisesta työskentelystä on tärkeä osa tällaisten valmiuksien haltuunottoa. Ammatillinen kasvu kietoutuu persoonalliseen kasvuun (ks. Karjalainen 2012, 231–232).

Myös luovan työskentelyn parissa omaelämäkerrallisuudella on oma tärkeä tehtävänsä: luova työskentely perustuu omien havaintojen, kokemusten ja pohdintojen käyttöön uutta rakennettaessa. Tarvitaan yhteys omiin muistoihin ja elämäntarinaa sekä kyky käyttää muistoja. Luovuus ja minuu kytkeytyvät toisiinsa; luovassa prosessissa muistot näyttävät uudenlaisina, ja samalla muokkautuu oma identiteetti (ks. Cameron 2008, 323–325).

Eletyn elämän merkitystä luovassa kirjoittamisessa ovat tarkastelleet esimerkiksi Julia Cameron ja Natalie Goldberg opaskirjoissaan, joiden harjoitteista moni liittyy juuri omien havaintojen, aistimusten, mielikuvien ja ajatusten – muistin sisältöjen – haeskeluun vapaan kirjoittamisen tai vapaan kontrolloidun kirjoittamisen keinoin (ks. esim. Cameron 2004; 2008; Goldberg 2004; 2006; 2009). Kirjoittamisen keinoin merkityksellistetään "maailmaa" ja muodostetaan "maailmoita". Kirjoittaminen on myös yksi tutkimisen menetelmä. (Saresma 2007, 42, 56–58.)

Ammatillisessa elämäkertaprosessissa kutsutaan tehtävien avulla kirjaamaan omaa kokemusmaailmaa, kirjoittamaan raakatekstejä, joissa esiin nousevia asioita pohdittamalla yhdessä ja joita on mahdollista käyttää raakamateriaalina omassa taiteellisessa työskentelyssä, oman työskentelyn dokumentointina sekä oman kasvun ja kehittymisen reflektoinnissa. Digitaalisessa tarinankerronnassa sovelletaan omaelämäkerrallista työskentelyä myöhemmin tässä artikkelissa esiin tulevilla tavoilla.

Digitarina omien elämäkokemusten merkityksellistäjänä

Digitaalinen tarinankerronta on ohjattuun ryhmäprosessiin perustuva menetelmä, jolla on yhtymäkohtia erilaisiin taidelähtöisiin ja omaelämäkerrallisiin menetelmiin sekä osallistavan median käytäntöihin (ks. Juppi 2017).

"Digitarinatyöpajassa osallistujat työstävät helpokäyttöisiä digitaalisen median työkaluja käyttäen lyhyitä omakohtaisia tarinoita, joissa yhdistetään ääni- ja kuvakerrontaa. Lopputuloksena on lyhyt videoteos."

Digitaalisen tarinankerronnan malli kehitettiin alun perin Yhdysvalloissa, Berkeleyssä, jossa Joe Lambert kollegoineen perusti vuonna 1994 Center for Digital Storytelling -keskuksen (nykyisin StoryCenter). StoryCenterin työpajojen, koulutusten ja yhteistyöprojektien myötä digitaalinen tarinankerronta on vuosien saatossa levinnyt eri puolille maailmaa, ja sitä on hyödynnetty lukuisissa projekteissa ja organisaatioissa, erilaisten osallistujaryhmien kanssa ja erilaisiin käyttötarkoituksiin. Alkuperäisestä useamman päivän työpajan mallista on myös kehitetty erilaisiin konteksteihin sopivia sovelluksia.

Digitaalisen tarinankerronnan työpajoja on hyödynnetty muun muassa paikallisten yhteisöjen kehittämiseen, terveyden edistämiseen, nuorten ja vähemmistöryhmien identiteettityön tukemiseen, organisaatioiden ja työyhteisöjen kehittämiseen sekä tulevaisuuskenaarioiden työstämiseen (ks. esim. Lambert & Hessler 2018, 142–155). Eri kouluasteiden opettajat ovat kiinnostuneet digitaalisen tarinankerronnan soveltamismahdollisuuksista, ja menetelmää on hyödynnetty paitsi digitaalisten ja oppiaineiden asiasisältöjen oppimiseen myös ammatillisen kasvun ja oppimisen reflektointiin (ks. esim. Barrett 2006; Tendero 2006; Jenkins & Lonsdale 2007) sekä ammatillisen identiteetin työstämiseen (ks. esim. Marin, Tur & Challinor 2017).

Digitarinan tekoprosessissa tarinaa työstetään yleensä ensin kirjoittaen, eli tarina tuotetaan tekstiksi, joka seuraavassa vaiheessa tallennetaan kertojanaänneksi. Omien elämäkokemusten jäsentäminen tarinamuotoon auttaa tarinan tekijää oivaltamaan niiden merkityksen ja merkityksellisyyden. Tätä vahvistaa myös oman tarinaidean ja keskeneräisen käsikirjoituksen jakaminen työpajaryhmässä, sillä ryhmä voi kysymyksillään ja kommentillaan tukea tarinan rakentamista ja ydinviestin kirkastumista.

Kuva: Ilona Tanskanen

Tarinan kielellisen muodon hahmotuttua on mahdollista suunnitella tarinan kuvakerronta, joka perustuu yleensä pääasiassa tarinankertojan omiin valokuviiin. Omasta elämänhistoriasta ja nykyaikaisuudesta kertovien kuvien kokoaminen ja käyttäminen digitarinan aineksena tukee oman elämän merkityksellisten hetkien ja tapahtumien muistamista ja itsereflektiota. Valokuvien katselu voi herättää tiedostamattomiksi jääneitä mielikuvia, joihin liittyy aistillinen ja kehollinen ulottuvuus fyysisistä tunteuksista, tuoksuista, äänistä ja rytmeistä (Hentinen 2009, 42).

Kerättyjen ja tuotettujen materiaalien pohjalta oma digitarina rakennetaan lopuksi tietokoneen video-editointiohjelmalla tai mobiililaitteen sovelluksella. Editointivaiheessa tarinan äänimaailmaa voidaan täydentää musiikilla ja ääniefekteillä, ja lisäksi ilmaisukeinoina voi hyödyntää muun muassa grafiikoita tai tekstejä, kuviin lisättyä liikettä (animaatioita), kuvien välisiä siirtymiä ja kerronnan rytmitystä. Digitarina on voimallinen itsereflektion ja itseilmaisun väline juuri multimodaalisuutensa vuoksi. Erilaiset ilmaisulliset elementit (*moodit*) muodostavat uudenlaisia merkityksiä yhdessä ja viestivät meille niin näkö- kuin kuuloaistiimme välityksellä. (Esim. Hull & Nelson 2005.)

Digitaalisen tarinankerronnan hyödyntäminen itsereflektion välineenä

Kasvutarinoita Tansaniasta – oman muutoksen näkeminen ja jakaminen

Huhti-toukokuussa 2014 ryhmä nuoria tansanialaisia osallistui digitaalisen tarinankerronnan työpajaan tansanialaisessa pikkukaupungissa Iringassa osana yhteensä puoli vuotta kestänyttä GROW Leadership Academy -koulutusta. Koulutuksen järjesti RLabs Iringa, ja se oli suunnattu työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille aikuisille. Digitarinapajan vetovastuu oli tuolloin Iringan yliopistossa työskennelleellä Pirita Jupilla. Koulutus suunniteltiin yhteistyössä RLabs Iringan ohjaajien kanssa, ja työpajan ohjaamiseen osallistui lisäksi kolme suomalaista journalistin vaihto-opiskelijaa.

Digitarinapajalle asetettiin kahdenlaisia tavoitteita, joista kummatkin palvelivat osallistujien voimautumista. Yhtäältä digitarinapajassa osallistujien haluttiin oppivan digitaalisia työkaluja, kuten digikameralla valokuvaamista, tunteiden ja tarinoiden välittämistä sanojen lisäksi valokuvilla sekä videoeditoinnin perustaitoja. Toisaalta digitarinan haluttiin palvelevan itsereflektion välineenä, joka auttaisi GROW-koulutukseen osallistuneita näkemään itsessään ja elämässään koulutuksen aikana tapahtuneen muutoksen ja samalla voimistaisi kokemusta positiivisesta elämäntilanteesta.

Narratiivisesta lähestymistavasta kiinnostuneiden "tarinatyöläisten" työn lähtökohtana on näkemys siitä, että sillä, millaista tarinaa kerromme itsestämme ja elämästämme, on todellista vaikutusta omaan toimintaamme, todellisuuteemme ja tulevaisuuteemme (ks. esim. Swart 2013,1 –6). Digitarinapajan toteutusta ohjasi usko siihen, että oman positiivisen elämänmuutostarinan kertominen osaltaan vahvistaisi GROW-koulutuksen voimauttavaa vaikutusta osallistujiin. Tähän kytkeytyi myös tarinankerronnan tärkeä ulottuvuus: kuulluksi ja nähdyksi tuleminen. Digitarinoita ei ainoastaan tehty ja jaettu työpajassa, vaan osallistujien luvalla tarinat myös julkaistiin RLabs Irlangan YouTube-kanavalla, ja tarinoita näytettiin yleisölle koulutuksen päätöstilaisuudessa.

"Sekä osallistujien tekemät digitarinat että työpajaprosessin päätteeksi tehdyt ryhmähaastattelut osoittivat, että digitarinatyöskentely oli voimauttava kokemus osallistujille."

Osallistujien tekemistä digitarinoista välittyi vahvasti itseluottamuksen ja -arvostuksen kasvu GROW-koulutuksen aikana sekä toiveikkaus oman tulevaisuuden suhteen. Haastatteluissa osallistujat kuvasivat, kuinka oman tarinan kirjoittaminen sai muistamaan, mistä on tulossa, ja näkemään, miten pitkälle on päässyt. Haastatteluissa korostui myös ilo ja innostus uusien ilmaisullisten ja teknisten taitojen oppimisesta sekä tämän tarjoama mahdollisuus kertoa oma tarinansa muiden kuultavaksi ja nähtäväksi, muita rohkaisevaksi esimerkiksi. (Ks. Juppi 2015a; 2015b.)

Katse tulevaan – Näkymättömät-hankkeen nuoret tulevaisuudenunelmiensa kertojina

Kaarinan Pajamestareiden kymppiluokkalaisten digitarinapaja oli osa Näkymättömät – Nuorten digitarinat -hanketta (2015–2018, ESR). Hankkeessa kehitettiin taide- ja medialähtöisiä menetelmiä erityisesti kirjastossa sovellettaviksi. Menetelmiä käytettiin hankkeen aikana noin 50:ssä nuorille järjestetyssä työpajassa, joista siis Kaarinan pajamestareiden kanssa kymppiluokkalaisten toteutettu työpaja oli yksi.

Kymppiluokkalaisten ovat kriittisessä siirtymävaiheessa: he elävät murrosikänsä, etsivät omaa tulevaisuuttaan, koulutusta ja paikkaa työelämässä. Tällaisessa tilanteessa tarvitaan aivan erityisesti identiteettityötä – ja välineitä sen tekemiseen. Nuoret ovat matkalla tulevaisuuteen, jota he rakentavat – kymppiluokkalaisten esimerkiksi digitarinassa, jonka teemana oli *Unelmani*.

Kuva: Ilona Tanskanen

Työskentely digitarinapajassa koettiin mielekkääksi, ja se täytti tavoitteensa: nuoret käsitelivät itselleen merkityksellisiä asioita digitarinoissaan ja samalla merkityksellistivät omia elämäkokemuksiaan. Digitarinat katsottiin työpajan viimeisellä kerralla yhdessä. Tämä oli yksi niistä työpajaan sisällyneistä oman tarinan jakamisen tilanteista, joissa osallistujat näyttäytyivät tarinallaan sekä tulivat nähdyksi ja kuulluksi.

Turun ammattikorkeakoulun taide- ja media-alan sekä kirjastoalan opiskelijat ohjasivat kymppiluokkalaisten työpajan, jossa tehtiin monenlaisia kerronnallisia harjoitteita. Harjoitteiden avulla viriteltiin ajatuksia ja ilmaisuja kohti oman digitarinan tekemistä.

Työpajaohjaajina toimineet Turun ammattikorkeakoulun kirjasto-, taide- ja media-alan opiskelijat tekivät omat digitarinansa valmennuksessa, joka edelsi työpajatoimintaa. Heidän ja työpajoihin osallistuneiden nuorten digitarinat löytyvät [YouTube](#)sta.

Näkymättömät – Nuorten digitarinat -hankkeessa tehtiin Topit-käsikirja tukemaan työpajaohjaajien toimintaa, digitarinoiden sekä muiden taide- ja medialähtöisten menetelmien käyttöä. Topi-käsikirja löytyy osoitteesta www.kerrotarina.fi.

Näkymättömät – Nuorten digitarinat -hanke toteutettiin Seinäjoen ja Turun ammattikorkeakoulujen sekä Jyväskylän yliopiston yhteistyössä. Hankkeeseen voi tutustua esimerkiksi katselemalla digitarinan [Näkymättömät – Nuorten digitarinat näkyville](#). Hanketta taustoineen tarkastellaan myös artikkelissa [Kirjasto osallisuuden ja yhteistyösuhteiden solmukohtana](#) (Ritva Hyttinen & Ilona Tanskanen, Informaatiotutkimus Vol 37 Nro 2 2018).

Kohti jäsentynyttä ja joustavaa ammatti-identiteettiä kulttuurialan yamk-opinnoissa

Kuten edellä on jo tullut esiin, Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiassa kulttuurialan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa opinnoissa ammatillinen elämäkertaprosessi on ollut mukana alusta alkaen opintojen ensimmäisestä lähiopetusjaksosta opintojen loppuun asti kestävässä jatkumossa. Menetelmää on kehitetty toteutus- ja toteutukselta, joita on tätä kirjoitettaessa kertynyt neljä.

Opintojensa ensimmäisellä lähiopetusjaksolla opiskelijat ovat tehneet kahden intensiivisen päivän aikana digitarinan tiestään kulttuurialan yamk-opintoihin. Työskentely on koettu sekä haastavaksi että voimaannuttavaksi. Se on myös ryhmäytännyt varsin tehokkaalla tavalla – etenkin kun työskentely on tapahtunut perinteisen oppilaitosympäristön ulkopuolella historiallisessa Seilin saarella. Osallistujat ovat tutustuneet toisiinsa työstäessään digitarinaa vaihe vaiheelta, välillä luonnoksia ja kokemuksia jakaa – sekä tietysti valmiiden digitarinoiden kautta.

Lähiopetuspäivien välillä opiskelijat ovat saaneet tehtäväksi kirjata vain itselleen kirjoittamaansa päiväkirjaan havaintojaan, ajatuksiaan ja tunteitaan annetuista teemoista ja mistä milloinkin on itselle tarpeen kirjata. Osa välitehtävistä kytkeytyy oman ammatti-identiteetin teemoihin ja osa meneillään oleviin opintoihin, esimerkiksi opinnäytetyön tekemiseen.

Lähiopetusjaksoilla välitehtävänä olleeseen teemaan liittyviä havaintoja on jaettu pienryhmissä ja lisäksi koko opiskelijaryhmän kanssa ammatillisen elämäkertaprosessin pysäytyspisteissä. Nämä jokaisen lähiopetusjakson yhteydessä toteutuneet jakamiset ovat tuoneet esille esimerkiksi yhteisiä kokemuksia ja pohdintoja sekä sellaisia asioita, joita on ollut tarpeen käsitellä lähiopetuksen yhteydessä. Ammatillisen elämäkertaprosessin pysäytyspisteissä on siis reflektoitu ja tultu tietoisiksi meneillään olevista opintojen vaiheista ja asioista sekä omasta oppimisen prosessista. Pysäytyspisteet ovat tarjonneet myös kouluttajille olennaista tietoa opiskelijoiden työskentelystä, mikä puolestaan on vaikuttanut koulutuksen sisältöihin ja menetelmällisiin ratkaisuihin.

Kuva: Ilona Tanskanen

Ammatilliseen elämäkertaprosessiin kulttuurialan yamk-opinnoissa voi perehtyä lähemmin tuoreessa julkaisussa **Taide töissä – Näkökulmia taiteen opetukseen sekä taitelijan rooliin yhteisössä (toim. Ilona Tanskanen)**. Artikkelikokoelman johdanto-osassa kulttuurialan yamk-kouluttajat avaavat koulutuksessa ajankohtaisia keskeisiä asioita. Yksi johdanto-osan artikkeleista on Ammatillinen elämäkertaprosessi osana kulttuurialan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia opintoja (Pirita Juppi & Ilona Tanskanen). Julkaisu sisältää johdanto-osan lisäksi laajan valikoiman artikkeleita, joissa tarkastellaan taide- ja kulttuurityön teemoja yamk-opinnäytetöissä tehtyjen kehittämishankkeiden valossa.

Kansainvälistä yhteistyötä ammatillisen itsereflektion äärellä – Manchester Metropolitan University, biomedical master studies

Reflektio-osaamisen ja monimediaisen ilmaisen tarve on tunnistettu myös esimerkiksi Manchester Metropolitan Universityssä. Siellä järjestettiin keväällä 2018 digitarinatyöpaja maisteriopintojaan päättävälle bioanalytiikan opiskelijoille. Työpajaa ohjasi Ilona Tanskanen.

Työpajatyöskentely lisäsi opiskelijoiden tietoisuutta ammatillisesta polustaan, siihen sisältyvistä ratkaisuista ja mahdollisuuksista. Opiskelijat kokivat työskentelyn silmiä avaavana. Lisäksi he kokivat oppineensa uuden tavan esittää tietoa sekä kokonaan uuden ilmaisukeinon.

Manchesterissä järjestettyä työpajaa esiteltiin EDULEARN18-konferenssissa virtuaalipresentaationa. Artikkelit työpajan toteutuksesta ja siihen liittyvistä pohdintoista julkaistiin konferenssijulkaisussa EDULEARN18 Proceedings. Artikkelin tiivistelmä on luettavissa seuraavasta linkistä: **Autobiographical digital stories as means of documentation and reflection for biomedical students** (Tanskanen, Ilona & Hidalgo-Bastida, Araida 2018).

Itsereflektio taiteellisen työskentelyn tukena kuvataiteen koulutuksessa

Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiassa kuvataiteen koulutuksessa omaelämäkerrallinen työskentely on ollut mukana vuosia päiväkirjaamisen ja omakuvien muodossa. Päiväkirjaamista taiteellisen työskentelyn edistämisen keinona on käsitelty esimerkiksi artikkelikokoelmassa *Omakuva on jokaisen kuva* (2011, toim. Ilona Tanskanen) ja *I as Me. Making of 2000 & 11 self-portraits* (2013, toim. Ilona Tanskanen).

Syksyllä 2018 opintonsa aloittaneille kuvataiteen opiskelijoille järjestettiin ensimmäistä kertaa myös digitarinapaja, jossa teemana oli oma polku opintoihin Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiassa. Työpajaohjaajina toimivat Ilona Tanskanen ja media-alan opiskelija Julia Lehtilä, joka teki samalla opinnäytetyötään digitarinasta itsereflektion välineenä.

Digitarinapaja oli variaatio edellä esitellyistä digitarinapajoista: Aluksi kerrontaa viriteltiin erilaisilla harjoitteilla, jonka jälkeen osallistujat kirjoittivat raakatekstejä kontrolloidun vapaan kirjoittamisen menetelmällä. Siinä ohjaaja antaa alkusanat, joista osallistuja lähtee kirjoittamaan siihen suuntaan, mihin ajatukset vievät, ja juuri sillä tavalla, joka tuntui siinä tilanteessa luontevalta.

Digitarinassa ääneen puhuttuna kuultava tarina kirjoitettiin hyödyntämällä raakatekstejä. Tarinaluonnokset luettiin ääneen pienryhmissä, ja niitä kommentoitiin. Tarina viimeisteltiin hyödyntäen tätä pienryhmässä jakamisen kokemusta ja saatua palautetta.

Digitarinat rakennettiin ilmaisella Wevideo-ohjelmalla. Ääneen puhutun tarinan lisäksi digitarina sisälsi valokuvia, musiikkia ja muuta äänimateriaalia.

Kuvataiteen opiskelijat kokivat digitarinan jopa ylittävän odotukset, siis kiinnostavana työskentelymenetelmänä. Työpajaan ja opiskelijoiden kokemuksiin voi tutustua lähemmin Julia Lehtilän opinnäytetyössä **Digitarina itsereflektion välineenä kuvataiteen opinnoissa (2018)**.

Loikkaosaamisen jäljillä – oma osaaminen näkyväksi ja uuteen käyttöön

Turun ammattikorkeakoulu on yhtenä osatoteuttajana keväällä 2018 käynnistyneessä hankkeessa Oiva – Oman osaamisen tunnistaminen ja soveltaminen uusissa ammattikontesteissa. Hanke pyrkii edistämään ammattikorkeakouluopiskelijoiden työllistymistä ja mielekkäitä työuria aloilla, joilla ei ole itsestään selvää, minkälaisissa työtehtävissä valmistumisen jälkeen toimitaan. Hankkeessa etsitään tapoja tunnistaa, sanoittaa ja soveltaa omaa osaamista uusissa ja yllättävissäkin yhteyksissä. Erilaisten käytännön kokeilujen kautta etsitään keinoja tukea "loikkaosaamisen" kehittymistä opiskelijoissa. (Ks. Oiva 2018.)

Yhtenä hankkeen käytännön kokeiluista Turun AMK:n Taideakatemiassa pilotoidaan digitarinapajaa teatteri-ilmaisunohjaajaopiskelijoille. Digitaalista tarinankerrontaa on siis tarkoitus hyödyntää tällä kertaa erityisesti oman osaamisen tunnistamiseen ja näkyväksi tekemiseen erityisesti uusissa toimintaympäristöissä toimimisen näkökulmasta. Tätä kirjoitettaessa syksyllä 2019 järjestettävän pilottityöpajan tarkempi toteutus on vasta suunnitteilla. Työpajan toteutuksesta ja onnistumisesta kerrotaan myöhemmin esimerkiksi Oiva-hankkeen blogissa (<https://www.oivaosaaminen.fi/blogi/>).

Lopuksi

Turun ammattikorkeakoulussa ammatillista itsereflektiota ja siihen liittyviä menetelmiä on kehitetty jo vuosia, ja kehitystyö jatkuu. Kuluvana lukuvuonna ammatillista elämäkertaprosessia on sovellettu media- ja kulttuuriryittäjyyden yamk-opinnoissa kehittyvän ryittäjäidentiteetin muodostamisessa ja siihen liittyvässä työskentelyssä.

"Jatkossa kehitetään online-työskentelyyn soveltuvia ratkaisuja. Verkko-oppiminen haastaa kehittämään kohtaamisviestinnästä poikkeavia kommunikoinnin tapoja."

Olenainen osa taide- ja medialähtöisiä menetelmiä on erilaisten kerronnan muotojen jakaminen toisten kanssa. Oma identiteetti muotoutuu suhteessa muihin ihmisiin, vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Muuttuva työelämä haastaa jatkuvaan ammatilliseen muutokseen ja sen ohessa identiteettityöhön. Reflektio-osaamiselle on siis käyttöä erityisesti erilaisissa työelämän taitekohdissa, joissa on etsittävä uusia tapoja tehdä työtä ja tehtävä valintoja. Ammatillinen elämäkertaprosessi sekä erilaiset taide- ja medialähtöiset menetelmät, digitarina yhtenä sellaisena, tarjoaa pedagogisen kehityksen, jossa tällaista voi tehdä ja oppia merkityksellisellä tavalla.

Lähteet

Barret, H. C. 2006. Researching and evaluating digital storytelling as a deep learning tool. In C. Crawford et al. (Eds.), Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education International Conference 2006, (pp. 647–654). Chesapeake, VA: AACE. Viitattu 27.3.2019. <http://electronicportfolios.org/portfolios/SITStorytelling2006.pdf>

Bolton, G. 2009. Reflective Practice: Writing and Professional Development. London: Sage.

Cameron 2004. Tyhjän paperin nautinto. Tie luovaan kirjoittamiseen. Suom. J. Ahokas. Helsinki: Like.

Cameron 2008. Tie luovuuteen – Henkinen polku syvempään luovuuteen. Suom. P. Pakkala. Helsinki: Like.

Goldberg, N. 2004. Luihin ja ytimiin. Kirja kirjoittajalle. Suom. N. Hakalahti & J. Tuulari. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Goldberg, N. 2004. Avoin mieli. Kuinka elää kirjoittajan elämää. Suom. M.-R. Vainikkala-Kejonen. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Goldberg, N. 2006. Lukeva mieli. Tekstin arkkitehtuuria etsimässä. Suom. N. Hakalahti & J. Tuulari. Helsinki: Kansanvalistusseura.

- Goldberg, N. 2009. Hyvä kaukainen ystävä. Kuinka kirjoittaa elämäntarina. Suom. M.-R. Vainikkala-Kejonen. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Hemgård, M. 2017. Vahvuudet näkyviksi. Digitaalinen tarinankerronta osana nuoria aktivoivaa ryhmätoimintaa. Teoksessa Tanskanen, I. & Juppi, P. (toim.) Taiteen moniammatilliset kontekstit. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 94. Turku: Turku University of Applied Sciences, 61–81. Saatavilla: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166470.pdf>
- Hentinen, H. 2009. Valokuva terapeutin työvälineenä. Teoksessa U. Halkola; L. Mannermaa; T. Koffert & L. Koulou (toim.) Valokuvan terapeutinen voima. Helsinki: Duodecim, 35–46.
- Hull, G. A. & Nelson, M. E. 2005. Locating the semiotic power of multimodality. *Written Communication*, Vol. 22 No. 2, 224–261.
- Hyttinen, R. & Tanskanen, I. 2018. Kirjasto osallisuuden ja yhteistyösuhteiden solmukohtana. *Informaatiotutkimus* Vol 37 Nro 2 2018, 77–91. Saatavilla: [file:///C:/Users/Omistaja/Downloads/71159-Artikkelin%20teksti-98059-1-10-20180704\(2\).pdf](file:///C:/Users/Omistaja/Downloads/71159-Artikkelin%20teksti-98059-1-10-20180704(2).pdf)
- Jenkins, M. & Lonsdale, J. 2007. Evaluating the effectiveness of digital storytelling for student reflection. *Proceedings Ascilite Singapore 2007*. Viitattu 27.3.2019. <http://digitalstorylab.com/wp-content/uploads/2015/04/jenkins.pdf>
- Juppi, P. 2018. Digitarina itserefleksion välineenä ja digivalmiuksien kehittäjänä. Teoksessa Tomppo, J.; Juppi, P.; Myllymäki, P. & Aronpää, M.-L. (toim.) Voimaa vertaisista – Työelämävalmiuksien kehittäminen työttömien ja maahanmuuttajien ohjatussa ryhmätoiminnassa. Turku: Turku AMK, Raportteja 250, 63–76. Saatavilla: <http://julkaisumyyni.turkuamk.fi/PublishedService?file=page&pageID=20&>
- Juppi, P. 2017. Engagement and Empowerment. *Digital Storytelling as a Participatory Media Practice*. *Nordicom Information* 39 (2017):2, 31–41. Viitattu 27.3.2019. <http://nordicom.gu.se/sites/default/files/kapitel-pdf/juppi.pdf>
- Juppi, P. 2015a. Getting Empowered through Digital Storytelling: Using Digital Storytelling for Skill Building and Self-Reflection at GROW Leadership Academy of RLabs Iringa. In Pyörre, S. & Alanko, P. (eds.), *Shaping the Perspectives of Future Journalists – JOCID 2007–2015: Journalism for Civic Involvement, Democracy and Development*. Turku: Turku University of Applied Sciences. Saatavilla: <http://julkaisumyyni.turkuamk.fi/PublishedService?file=page&pageID=9&itemcode=9789522165688>
- Juppi, P. 2015b. Using Digital Storytelling to Enhance Digital Participation – A Case Study from Tanzania. *Widerscreen* 2/2015. <http://widerscreen.fi/numerot/2015-3/using-digital-storytelling-to-enhance-digital-participation-a-case-study-from-tanzania/>
- Juppi, P. 2012a. Digital Storytelling as a Tool for Adolescent Participation and Identity-building. In Krappe, J.; Parkkinen, T. & Tonteri, A. (eds.) *Moving In! Art-Based Approaches to Work with the Youth*. Turku: Turku University of Applied Sciences, Reports 127, 63–80. Saatavilla: <http://julkaisut.turkuamk.fi/>
- Juppi, P. 2012b. Digitaalinen tarinankerronta maahanmuuttajien kotoutuskoulutuksessa. Teoksessa Raunio, S. & Juppi, P. *Mediasta maahanmuuttajille – Mediakasvatuksen integroiminen aikuisten maahanmuuttajien kotoutuskoulutukseen*. Turku: Turku AMK, Oppimateriaalit 70, 44–60. Saatavilla: <http://julkaisumyyni.turkuamk.fi/PublishedService?file=page&pageID=20&>
- Kallio-Kökkö, S.; Kolehmainen, M. & Sopanen, J. 2013. Experiences of Multiprofessional Co-operation in at Schools in the MIMO Project. In Tonteri, A.; Krappe, J.; Leino, I., Parkkinen, T.; Pyörre, S. & Susi, M. (eds.) *MOVING ON! Encounters and Experiences in Arts – Working Multiprofessionally with the Youth: MIMO Project 2010–2013*. Turku: Turku University of Applied Sciences, Reports 175, 111–124.
- Karjalainen A. L. 2012. Elettyä ymmärtämässä. Omaelämäkerrallinen kirjoittaminen ja teksti reflektiona sosiaalialan ammattikorkeakouluopinnoissa. *Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja: A Tutkimuksia* 35. Väitöskirja. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Lehtilä, J. 2018. Digitarina itserefleksion välineenä kuvataiteen opinnoissa. *Opinnäytetyö, media-ala*. Turku: Turun AMK. Saatavilla: <http://www.theseus.fi/handle/10024/158421>
- Lambert, J., with Hessler B. 2018. *Digital Storytelling. Capturing Lives, Creating Community*. 5th ed. London: Routledge.
- Linnainmaa, T. 2009. Reflektiivisyys ja refleksiivisyys kirjallisuusterapiassa. Teoksessa J. Ihanus (toim.) *Sanat että hoitaisimme*. Helsinki: Duodecim, 49–69.
- Marin, V. I.; Tur, G. & Challinor, J. 2017. An interdisciplinary approach to the development of professional identity through digital storytelling in health and social care and teacher education. *Social Work Education* 37(1):1–17.
- Oiva 2018. Tietoa Oiva-hankkeesta. Oiva-hankkeen verkkosivu. Viitattu 1.4.2019. <https://www.oivaosaaminen.fi/info/>
- Saesma T. 2007. Omaelämäkerran rajapinnoilla. *Kuolema ja kirjoitus*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 92. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Swart, C. 2013. *Re-Authoring the World. The Narrative Lens and Practices for Organizations, Communities and Individuals*. Randburg, South Africa: Knowres Publishing.
- Tanskanen, I. 2011 (toim.) Omakuva on jokaisen kuva. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 61. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Tanskanen, I. 2013 (toim.) I as me. Making of 2000 & 11 self-portraits. Course Material from Turku University of Applied Sciences 81. Turku: Turku University of Applied Sciences.
- Tanskanen I. 2019 (toim.) Taide töissä – Näkökulmia taiteen opetukseen sekä taiteilijan rooliin yhteisössä. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 256. Turun ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167170.pdf>
- Tanskanen, I. & Hidalgo-Bastida, L. A. 2018. Autobiographical Digital Stories As Means Of Documentation And Reflection For Biomedical Students. *EDULEARN18 Proceedings*, 11120–11124.
- Tendero, A. 2006. Facing versions of the self: The effects of digital storytelling on English education. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education* [Online Serial], 6(2). Viitattu 27.3.2019. <http://www.citejournal.org/volume-6/issue-2-06/english-language-arts-facing-versions-of-the-self-the-effects-of-digital-storytelling-on-english-education/>
- Tiuraniemi, J. 2002. Reflektiivisyys asiantuntijan työssä. Teoksessa P. Niemi & E. Keskinen (toim.) *Taitavan toiminnan psykologia*. Turun yliopiston psykologian laitoksen ju